

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljke je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z. o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2.50, za 1/2 leta K 1.25, v Nemčijo K 3.—, v Ameriko K 4.60. — Posamezne številke 8 vin.

Slovensko deco v slovenske šole!

Čemu ta poziv — vprašal bo marsikdo. In res je čudno, da je treba vsako leto ob začetku šolskega leta pisati, da spada dete slovenskih staršev v slovensko šolo. Samoobsebi je namreč umevno, da ima pouk v materinem jeziku v prvem početku edino prave uspehe ter da pouk v tujem, detetu neumljivem jeziku, ne more vzbuditi veselja do učenja, do šole. Ali, kaj hočemo! Živimo v dobah, ko hoče biti narobe prav — ko vidimo, da se slovensko deco v najrazličnejših krajih naše domovine vabi v nemške ali italijanske šole, češ, te so boljše nego slovenske. Brez dvombe je sveta resnica, da koristi vsakemu Slovencu znanje in poznanje tako nemškega kakor italijanskega jezika in želeti je, da bi se Slovenci naučili čim največ tujih jezikov; ali v prvih razredih ljudske šole pa velja edino pouk v maternem jeziku. Zategadelj opozarjamo slovenske starše, da v interesu bodočnosti svojih otrok skrbijo, da bodo ti uživali prvi pouk v šoli v maternem jeziku. Zlasti velja to za delavske otroke — delavec ne more dati drugega svojemu otroku, kot to, da ga kar najskrbneje vzgoji, da bo mogel kot zrel človek živeti po človeško. Pa tudi v interesu ciljev socializma je, da imamo duševno čile in telesno krepke ljudi. Če pa zamorimo v prvih letih učenja otrokom veselje do šole, tedaj smo vzrok, da zakrne.

Pri zapisu v ljudske šole veljaj torej geslo: **Pouk v maternem jeziku!** Anton Kristan.

Vlada in draginja.

Zgodil se je čudež. Avstrijski ministrski svet se je baval z vprašanjem draginje in je celo nekaj sklenil. Od jeseni leta 1907. so socialni demokratje v državnem zboru neprenehoma zahtevali resne korake zoper draginjo in so podali stvarne, utemeljene, obrazložene predloge. A vse je bilo bob ob steno. Poljedelski minister je razobesil „zeleno zastavo“ in trgovski minister se je uslužno postavil pod njo. Čemu bi se vlada ozirala na klice socialnih demokratov, ko je večini parlamenta draginja čisto všeč? No, draginja je reč, ki ne vprašuje za politično prepričanje in sega v žep tudi najlojalnejšim in najbolj patriotičnim ljudem. Posegla je polagoma tako globoko, da so se začele puntati celo soproge c. kr. uradnikov in so organizirale „mesne štrajke“. Želodec, ki ga idealisti zaničujejo, je vendarle velik gospod. Nazadnje je postalo gibanje radi draginje tako viharo, da so sedli gospodje ministri k mizi — ob sedANJI vročini! — in začeli ugibati, kaj bi bilo storiti. In po tridnevnem ugibanju so spisali izjavo, pa jo poslali časopisom. Dobra vlada, očetovska vlada! Kako se žrtvuje!

Izjava, ki je bila izročena javnosti, je prav dolga in polna obljub. O, avstrijski ministri niso skopi, kadar gre za — besede. Če bi se moglo ljudstvo najesti ministrskih besed, bi bil v 24 urah konec vse bede.

Ampak to pot prinaša vlada stvarne obljube. Skrbeti hoče, da pride več živine kakor doslej

na avstrijski trg. Pa pogledajmo, kako hoče to doseči.

Najprej bo pospešila korake, da se bo uvažalo meso iz Rumunije, ki je po novi, od 1. septembra veljavni pogodbi, dovoljeno. Da se to olajša, bodo parobrodne družbe povabljene, naj podajo predloge radi transporta mesa v hladilnih ladjah. Pa tudi iz Srbije se ima dovoliti uvoz mesa, seveda le toliko, kolikor ga določa nova trgovinska pogodba, že od 1. oktobra. Še več: Od slučaja do slučaja hoče dovoliti celo uvoz žive živine iz Italije, Holandije in Francije. Pospeševati hoče uvoz mesa iz Bosne in Hercegovine in študirat hoče celo vprašanje o uvozu ohlajenega mesa iz Argentiniije.

Lepi darovi, kaj? Prijetno zvene besede; ampak če ne zatisnemo oči ob njih, se nam bo takoj pokazalo hudičevo kopito.

Meso iz Rumunije. Prav lepo. Z Rumunijo je Avstrija sklenila pogodbo, ki dovoljuje še precej uvoza. Ampak gospod Weisskirchner je pozabil povedati, da je vrednost te pogodbe precej zmanjšana, ker — v Rumuniji sami nimajo preveč živine za izvoz. O, če bi bila na severnem tečaju država, bi sklenil gospod Weisskirchner z njo še lepšo pogodbo; od tam bi dovolil uvoz goveje živine v neomejenem številu. In ministrski svet bi povabil Zeppelina, naj poda predloge, kako bi se dala živina transportirati z njegovimi zrakoplovi.

Zakaj je bil gospod Weisskirchner tako ljubezniv napram Rumuniji in zakaj ne napram Srbiji? V trgovinski pogodbi s Srbijo, ki nam je najbližji sosed, se je število živali, od katerih se sme uvažati meso, še znižalo. V Srbiji imajo živine za izvoz, iz Srbije bi lahko dobili več mesa, a ravno zato se omejuje uvoz ondotnega mesa. Hladilni čolni so prav koristna naprava, a važnejše bi bilo poskrbeti, da bi imeli hladilni čolni res kaj uvažati.

Tolažba z živino iz Italije, Francije in Holandije je prav malo vredna, zakaj v teh deželah je živinoreja razmeroma manjša nego v Srbiji, blagostanje je zlasti v Holandiji in Franciji večje nego v Avstriji, vsled tega potrebujejo tudi mnogo več živine doma. In če se bodo vršile še sekature z živinozdravniškimi preiskavami, bo ta obljuba ostala na papirju.

Iz Bosne in Hercegovine bi se že lahko pospeševal uvoz živine, ampak dosedanje izkušnje ne kažejo v tem oziru dobre volje. Saj še ni

dolgo, ko so na dunajskem trgu konfiscirali bosenske prešiče, češ, da so morda „kontrabant“ iz Srbije.

Uvoz argentinskega mesa pa hoče vlada študirati in kaj pomeni tako študiranje, je že davno znano. V London prihaja vsako leto stoinsto tisoč centov argentinskega mesa in angleško prebivalstvo je bolj razvajeno od avstrijskega. Te študije bi bile torej kmalu lahko končane. Ampak vlada hoče poslati šele komisijo v Argentiniijo in preden bo ta preštudirala in poročala in preden bo na podlagi teh študij in poročil vlada kaj sklenila in preden se bodo potem napravile priprave za realiziranje sklepa in preden se začne sklep izvrševati, ne bo morda več ne Bienertha ne Weisskirchnerja.

Če torej vlada misli, da jej bo prebivalstvo radi njenega komunikeja zapelo hozana, se bo pač zmotila. Vladni sklepi so doslej popisan papir in nič drugega ne. Počakajmo na dejstva!

Pripominjamo le v ilustracijo razmer dejstvo, da je z ozirom na vladine študije glede uvoza argentinskega mesa, izjavil argentinski konzul na Dunaju v imenu svoje vlade, da bi bilo Argentiniiji mogoče, vsak teden izkrcati v Trstu 1500 do 2000 najlepših volov, da se lepših ne more dobiti v Avstriji. Tak vol, ki tehta živ najmanj 700 kilogramov, bi veljal samo 200 kron, dočim velja enaka žival tukaj 700 do 900 kron. Kvaliteta mesa, kakršno se je videlo v razstavi v Buenos Ayresu, se mora označiti za prvoredno in bi zadovoljila okus najbolj razvajenih konsumentov. Argentinska vlada bi prevzela garancijo, da pride živina v najboljšem stanju na trg. — Vpričo takih dejstev se mora ponoviti vprašanje: Kaj je bolj važno — ali interesi vsega prebivalstva, ali pa interesi par tisoč agrarnih oderuhov?

Slovensko učiteljstvo

je zborovalo 7. avgusta v Novem mestu. Med drugimi referati je zanimiv Ganglov o § 1. drž. šolskega zakona. Naše slovensko napredno učiteljstvo bije sedaj hud boj za svoj moralni in gmojni obstoj. Klerikalna večina deželnega zbora na Kranjskem n. pr. pritiska z vsemi močmi, da podjarmi učitelje ter jih upravi za hlapce. Zorano učiteljstvo v Novem mestu je z ozirom na vse te svoje težnje sklenilo dati izraze v sledečih resolucijah:

I.

Z ozirom na razsodbo državnega sodišča na Dunaju, ki je pripoznalo utrakvistične šole kot protiustavne,

a) naproša naučno ministrstvo, naj deluje na to, da se povsod, kjer se nahajajo slovenske večine, odpravijo take šole, da se ne dela še nadalje krivica slovenskemu šolstvu;

b) pozivlja se prizadete občine, da tudi same poskrbe za reformo šolstva v tem smislu;

c) se obrača do slovenskega učiteljstva, da gre v tem oziru občanom na roke in da tudi samo širi smisel za tozadevno reorganizacijo.

II.

Opiraje se na člen XIX. drž. osnovnega zakona, se obrača do šolskih oblastev v obmejnih deželah kakor do onih na Kranjskem,

a) da prično nemudoma s slovenskim uradovanjem in da se v slovenskih okrajih uvede slovenski občevelen jezik za vse šolske zadeve;

b) pozivlja vse slovensko učiteljstvo, da tudi samo dosledno rešuje vse uradne zadeve v slovenskem jeziku, da tako samo prične praktično proizvajati narodno enakopravnost, ki nam je zajamčena po zakonu; iste velja tudi glede občevalnega jezika pri uradnih konferencah.

III.

Obžalovati mora, da se je izdal odlok, da bi se pri uradnih konferencah ne smelo razpravljati o stanovskih zadevah,

a) ker se s tem lahko v posameznih slučajih onemogoča temeljitost rešitve kakšnega pedagoškega vprašanja, ki je v tesnem stiku s stanovskimi razmerami;

b) ker se s tem krivično omejuje pota do izvedbe upravičenih zahtev učiteljstva;

c) pozivljamo vse prizadeto učiteljstvo, da se v stanovskih organizacijah peča v prvi vrsti s stanovskimi zadevami in zahtevami in da naj vsaj samo ne omalovažuje lastnih teženj, zahtev in stanovskih aktualnih vprašanj, ki potrebujejo rešitve, ampak se tembolj posveti temu delu v svojih krožkih in okrajnih učit. društvih.

IV.

Obžalovati mora nekonsekventno postopanje pri oddaji učiteljskih služb od strani nekaterih šolskih oblastev,

a) ker je to na kvar šolstvu;

b) ker se na ta način dela očita krivica mnogim učiteljem in se pospešuje demoralizacija;

c) ker nam je ob nadaljnjem takem ravnanju pričakovati še večjega pomanjkanja moških učnih oseb.

V.

Protestirati mora proti zlorabi discipliniranj in premeščanj iz službenih ozirov, ker se je izkazalo:

a) da so ta premeščanja inscenirana od raznih političkih faktorjev, torej nimajo stvarne podlage;

b) da se pri tem nalašč napačno tolmači § 54. drž. šol. zak. in § 118. dokončnega šolskega in učnega reda;

c) da se ta premeščanja izvrše v največjih slučajih na kvar šolstvu, proti želji ljudstva in proti načelom pedagogike.

VI.

Pozivamo poklicane oblasti, da obratno, kar se zahteva od učiteljskega osebja v smislu § 54. drž. zak., tudi one ščitijo kratenje ugleda učiteljskega stanu, in opozarja:

a) na organizovano gonjo, ki se je započela zoper učiteljski stan in zoper šolstvo — torej proti uradnim osebam in proti naredbi, ki jo je ustanovil drž. šol. zakon;

b) opozarjamo na posledice, ki jih s tem trpi ves učiteljski stan in šolstvo sploh;

c) opozarja, da uživa učiteljstvo v smislu § 118. dokončnega šolskega in učnega reda polno zakonito varstvo oblastev.

VII.

Pozivlja vsa šolska oblastva, da zakonito ščitijo šolstvo in učiteljstvo. Obrača se obenem do slovenske javnosti, naj tudi ta brani te interese, ker niso samo naši interesi, ampak so tudi interesi ljudstva.

VIII.

Na podlagi vsega, kar se zadnji čas dogaja in se ne strinja z zakonitimi določili, se sestavi spomenica, ki se dopošlje naučnemu ministrstvu in šolskim oblastvom ter se objavi javnosti.

„Rdeči Prapor“

je osrednje glasilo jugoslovanske soc. dem. stranke; dolžnost vsakega zavednega sodruga je, da je njegov naročnik, da ga širi in mu pridobiva naročnike.

„Naprej“ — mora pa biti doma v vsaki proletarski koči. Na delo, čitatelji, za ta dva lista. Širite naš tisk!

LISTEK.

Država prihodnosti.

Dalje.

Socialistično proizvodjanje.

Pod odpravo proizvodjanja blaga se razume nadomestitev proizvodjanja za prodajo s proizvodnjem za lastno uporabo.

Proizvodjanje za lastno uporabo more zopet zadobiti dvoje oblik: proizvodjanje posameznika v svrhu zadovoljitve svojih osebnih potreb in proizvodjanje družbe ali zadruga v svrhu pokritja lastne potrebe, oziroma v potrebe svojih članov.

Prva vrsta proizvodjanja ni bila nikoli splošna oblika proizvodjanja. Človek je bil vedno družabno bitje, v kolikor se ga le more zasledovati; posameznik je bil vedno navezan v svrhu pokritja cele vrste svojih najvažnejših potreb na to, da je z drugimi skupaj delal, da so drugi zanj delali in kar je pravdoma tudi bilo pogoj njegovemu obstoju, da je on delal za druge. Proizvodjanje posameznika za sebe samega je bilo vedno podrejene važnosti. Danes se ne more niti več omejniti.

Združno proizvodjanje za lastno uporabo je bila vladajoča oblika proizvodjanja, toliko časa, dokler se ni razvilo proizvodjanje blaga. To je pa toliko staro kolikor proizvodjanje na sploh. Če bi se reklo, da odgovarja prav posebno kakšen proizvodjalni način človeški naravi, potem bi se moralo smatrati ta način proizvodjanja za najbolj naraven. Toliko desetisoč let že prejkone obstoja kolikor tisoč let že obstoja proizvodjanje blaga. Z obliko proizvodjalnih sredstev in z proizvodjalnim načinom so se izpreminjali bistvo, obseg in važnost proizvajajoče zadruga; pa če je bila to tolpa (horda) ali pleme ali marka (selska zadruga) ali hišna zadruga (velika kmetiška družina) — celo vrsto bistvenih temeljnih točk so imele vse skupaj. Vsaka je zadovoljevala vse svoje potrebščine (ali saj vse najbolj potrebne in najbolj bistvene) z lastnimi pridelki in izdelki. Proizvodjalna sredstva so bila last zadruga. Zadrugarji so delali skupaj kot svobodni in enaki po dogovoru ali po plemu, ki so si ga sami določili, pod upravo, ki

so si jo sami izvolili in ki jim je bila odgovorna za svoja dejanja. Plodovi združnega dela so pripadali zadrugi, ki jih je deloma uporabila za pokritje skupnih potrebčin (konsumpcije ali produkcije) deloma pa po dogovoru ali po skupnem določilu razdelila med posamezne osebe ali skupine, iz kojih je zadruga obstala.

Dalje prih.

Ljubljanski občinski svet razpuščen.

Ker je obč. svet ljubljanski kljub temu, da cesar ni Hribarja potrdil za ljubljanskega župana, zopet izvolil istega Ivana Hribarja za župana — je c. kr. dež. vlada razpustila ljubljanski obč. svet. No — politično previden čin to ni!

Bojkot Napreja — — — v Zagorju ob Savi.

Uprava „Napreja“ je dobila iz Zagorja ob Savi obvestilo, da zagorski soc.-dem. kolporterji „nočejo „Napreja“ več kolportirati“. Naznanjamo to sodrugom širom Slovenije, da bodo vedeli, kako daleč že smo.

Kocmurjev priziv odklonjen.

Ivan Kocmur je v znanih pravdah žalostno pogorel. Vložil je priziv proti svoji obsodbi in proti osvoboditvi s. A. Kristana. 17. julija bi imeli biti prizivni obravnavi. Eno uro pred vršitvijo je priziv umaknil. Drugi priziv pa je dež. sodišče zavrnilo, češ, da je sodr. A. Kristan doprinesel dokaz resnice za svoje žalitve. — Konstatiramo, da „Rdeči Prapor“ o tem molči; drugi listi tudi.

ZMES.

Češki deželni zbor, najkritičnejši v državi, se najbrže skliče sočasno z ostalimi. „Pilsner Tagblatt“ je poučen, da bo deželni maršal še prej poiskal stike z voditelji čeških in nemških strank in da bo potem imel konferenco z baronom Bienenrothom na Dunaju. Na delavnost češkega deželnega zbora se pa menda še vedno ne misli. Vlada tudi ni storila v tem oziru nobenega resnega poskusa. Da pa se mora na ta način dežela nagnati naravnost v bankerot, je jasno. Na robu bankerota je itak že zdaj.

Iz idrijskega okraja.

Izboljšanje pokojnine. Starim delavcem pri čukajšnji bratovski skladnici se namerava povišati pokojnino za 40 %. Seveda samo onim, ki so bili do leta 1907 provizionirani in nimajo provizije, ki bi s 40 % iznašala več, kot določa sedanji provizijski normal. Brezplačno žito pa jim odpade. Vzlic temu, da bodo žito, če ga bodo jemali, morali plačevati, bodo 50 do 100 kron na leto na boljšem kot sedaj. Treba je samo še potrjenja rudniškega glavarstva.

Zopet laž v „Slovenču“. «Slovenec» namreč odgovarja na «Naprej», ki je pisal, da delajo na Leopoldovem mladi delavci in niso zavarovani pri bratovski skladnici, da to ni res in da so se informirali, da so pri rudniku vsi delavci zavarovani! In pravi: «Toliko v pojasnilo, da se bode vedelo, koliko so vredni «Naprejevi» pojmi o zavarovanju delavcev v Idriji, in njih bombe, ki jih mečejo na vse strani.» Za danes povemo tem informirancem, ki jih ni sram v javnosti lagati, le toliko, da bodo v prihodnji številki «Napreja» objavljena imena vseh, ki niso zavarovani in delajo pri rudniku. In prijeli se boste za vaš dolgi nos.

Afera rudarja Kobala s čukl še ni končana, kajti Kobal je vložil priziv na višjo instanco. Stroški, ki so mu jih škodoželjneži iz klerikalnega tabora namenoma napravili, znašajo že sedaj okroglih 150 K. Kje naj jih ubogi rudar vzame. Delal bo tri mesece za druge, in to radi ene same malenkostne besede, ko je rekel nekim ponočnjakom čukarije, ki so kričali neki večer mimo njegove hiše: «Čuki, drugam pojdite kričat!» Za to malenkost naj plača kar poldrugsto kron, da bodo klerikalci lažje nadalje lagali okrog kmetov o priliki kakih volitev, da so proti advokaturi, da jih ni treba. Nad ubogega rudarja pa kličejo advokata celo iz Ljubljane, seveda njih pristaša. Pisali bodo zopet, češ, «Naprej» zagovarja Kobala, da ga preganjamo, on pa je sam kriv. Zato pa bomo mi v eni prihodnjih številki pojasnili našim čitateljem natančno začetek in konec afere, sodil bo potem vsak drugače, kot dopisnikar Gostinčarjevega žurnala, ki nam očita, da preganjamo tudi mi ljudi s preklici v naših listih. Tega pa dopisnik ne pove, da ne stane preklic v nobenem listu 150 K, za katere so Kobala oropali klerikalci.

Izjava. Listič «Naša Moč» z dne 12. avgusta, št. 37, piše pod naslovom «Lumparije» naslednje: «Pri nas v Idriji imajo gostilničarji užitnino v na-

jemu od 1. januarja 1909. Član tega društva je tudi Občno konsumno društvo. Ravnatelj konsuma je celo v odboru zakupnega društva, potem se že samoobsebi razume, da nagaja odbor tega društva krščansko-gospodarskemu društvu, kolikor le more.» Ker smatram to pisanje za skrajno nesramno sumničenje, češ da bi bil jaz kdaj pri seji zakupnega društva, ali pa na posameznega odbornika ali užitninskega uradnika uplival z najmanjšo besedico za kako nagajanje temu ali onemu vinotrzcu, kakor tudi krščansko-gospodarskemu društvu, izjavljam tega potoma, da je tisti, ki je to sumničenje zagrešil, sam gotovo največji škodoželjnež. Dostavljam pa še, da se neopravičenega nagajanja ne odpravi s sumničenjem po časopisju, ampak s pritožbo na pristojnem mestu. To pa seveda le tedaj, če je ista opravičena. Toliko v pojasnilo, ker dopisnik noče povedati, proti komu in kdaj sem počel kaj podobnega.

V Idriji, dne 26. avgusta 1910.

I. Straus, ravnatelj O. K. D.

Jezijo se oni gospodje v Sp. Idriji, ki smo jim v zadnjem «Napreju» povedali, da so se pri komisijski obravnavi, 10. avgusta, pokazali nasprotnike «Občnemu konsumnemu društvu». Svobodno jim, naj se jezijo. Svobodno bodi pa tudi nam, da take ljudi, ki nimajo v tej zadevi najmanjšega povoda kljubovati društvu, pokažemo javnosti. Če smo mi molčali, ko je g. Kenda gradil jez nad dovoljeno mu višočino in g. Božiček škarpe in kole betoniral ravno nasproti našega posestva, ko bi bili tudi lahko ugovarjali, potem imamo sedaj, ko oni kljubujejo, vso pravico, pokazati jih v pravi luči. Seveda samo, če bo treba. Pa če se bodo tudi še tako jezili! Priporočamo pa jim, naj se raje poboljšajo.

Kolesarji, pozor! Zbirališče za izletnike dne 11. t. m. v Gorico se vrši ob pol 4. uri zjutraj pred gostilno sodruga Kogejja. Od tam pa odhod točno ob 4. uri.

Zanimivo predavanje se vrši dne 10. t. m., to je v soboto, ob 9. uri zvečer v prostorih rudniškega društva v Idriji. Sodrugi in sodruginje, pridite v obilnem številu!

Iz Zagorja.

Iz Zagorja. (Delavcem in rudarjem v Zagorju in okolici.) Že dalje časa obrekujejo zagorski liberalci v svojem glasilu «Slovenski Narod» zagorske delavce. Enkrat rudarje, drugič

zopet steklarje na najostudnejši način. Zagorskim liberalcem gre zato, da bi zagorsko delavstvo napram javnosti spravili ob dobro ime. Slika se jih, kakor da bi bili sami roparji in tolovaji. Ta ostudna gonja proti delavstvu v Zagorju in okolici pa je dosegla vrhunec nesramnosti v «Slovenskem Narodu» z dne 18., 19., 23. in 27. julija. V prvih dveh številkah se je blatilo delavstvo s tem, da so napadli v času otvoritve Sokolskega Doma in da so izvežbani tolovaji. V številki z dne 23. so obdolžili delavstvo, da so napadli kakor roparji Šoštanjkega Šokola in strgali jim zastavo. V številki, z dne 27. julija pa zopet prvo poročilo preklienjejo da bi jim s silo strgali zastavo. Nasproti pa nam zopet očitajo, da smo tatovi in sicer z besedo «junaštva socialnih demokratov — tatov krepak Allheil» in sicer nas dolže da smo jim ukradli razvoz sokolsko zastavo. Resnica pa je le, da so jo zaradi prevelike pijanosti izgubili na potu proti Izlakam. Delavci ali si bode pustili mirno dopasti, da se vas imenuje tolovaje in tatove, ali ste zaslужili to ime zato, ker nosite svoje novce zagorskim liberalnim trgovcem in gostilničarjem? Ali si morate pustiti to še nadalje očitati? Mi pravimo, da ne. Kajti to škoduje ne samo ugledu vašega razreda, temveč tudi vašemu gospodarskemu boju. Rudniško vodstvo vas izkorišča in pride v času boljše konjunktore gotovo do gospodarskega boja med trboveljsko družbo in delavstvom. Liberalno časopisje pa dela že sedaj reklamo za trboveljsko družbo s tem, da slika vas delavce za tolovaje in tatove, da bi bila v času boja javnost takoj na strani podjetništva. To liberalno časopisje se je spozabilo tudi tako daleč, da hujska celo politično oblast in sodnijo proti zagorskemu delavstvu. Odbor rudarskega društva, združen z odborniki bratovske skladnice in rudarske zadrage kakor steklarske organizacije, je sklenil pri svoji seji pričeti proti tej kliki odločen boj, ter pozivlja vse delavce, da v tem boju proti liberalni gonji solidarno nastopijo s tem, da tem gospodom ne daste ne vinarja ter obiskujte samo takšne gostilne, ki nimajo z liberalno hinavščino nobene dotike. Nakupujte samo v tistih prodajalnah, kjer se vam ne rasprotuje, ravno tako ravnajte se napram malim obrtnikom. Kdor je proti nam se ga ogiblremo. Naše geslo mora biti: «Svoji k svojim». Razni liberalci, ki indirektno podpirajo to nesramno gonjo proti socialnim demokratom, se bodo izgovarjali, da niso temu nič krivi, da se jih ne more delati odgo-

yorne za lažnjive dopise zagorskih dopisunov v «Slovenskem Narodu». To pa za nas ni noben zagovor, ker če bi bili hoteli, bi bili to barabsko pisavo že davnej odpravili v «Slovenskem Narodu».

Za podružnico rudarjev v Zagorju: Martin Repovš, Josip Medvešek, M. Čobal, Anton Rupnik, Ivan Prosenc, Nikolaj Kovač, Ivan Kovač, Franjo Medvešek, Ivan Marn, Ivan Markov.

Za rudarsko zadrugo: Franc Peterlin, Gašpar Majdič, Martin Repovš, Ivan Pirc I., Anton Rupnik, Franc Asehar, Josip Herman, Josip Savšek, Franc Jankovič.

Za bratovsko skladnico, odbor: Anton Marn, Ivan Gričar, Černe Miha, Peterlin Franc, Majdič Gašpar, Jevnikar Matevž, Anton Uille, Josip Medvešek, Anton Rupnik.

Za steklarsko organizacijo: Jožef Janer, Franc Götz, Ulrik Gerhard, Ivan Valent, Rikard Ranzinger, Rudolf Laneger, Avgust Šfer, Franc Emer, Miha Cepim, Jakob Jerner, Franc Kosmus, Franc Siter, Rudolf Ranzinger.

Z Jesenic.

Politični boji, ki se bijejo na Jesenicah v delavskem, narodnem ali verskem oziru, so odprli oči skoro vsem delavcem in z malo izjemo, se lahko reče, da je na Jesenicah skoro vsak človek pristaš ene ali druge stranke. Ni čudno torej, če se agitira vsepovsodi na ta ali oni način. Vendar se lahko opazi, da se posebno mlajši zavzemajo vedno bolj za socialno demokracijo. Ni pa tako v ženskem svetu. Duhovščina, ki zna povsodi posebno ženskam sladko govoriti, ima te tudi z malimi izjemami v svojih vrstah. Kako pogubljivo je to za marsikako družino, o tem se poučimo vsak dan. V tem komož dela in agitira, da bi vsaj svojim otrokom zagotovil boljšo bodočnost, v tem pa ti ženski pastirji zapeljujejo delavske žene z nesramnim zabavljanjem zoper socialne demokrate, t. j. zoper njihove može, z fanatičnim verstvom. Ko žena pride domov polna „božjih“ in drugih strupenih nauk, ni čudno, če nastane doma razpor in če komož podleže. Dolžnost naših mož je tedaj, da se pokažejo najprej v svoji družini kot navdušeni socialisti, da svoje otroke vzrejajo v socialno-demokracijskem duhu, svojim ženam pa dajo poučnega berila, jim prepovedo, če ni drugače, zahajati h klerikalnim priredbam, in s tem bodo storili kot taki svojo dolžnost.

Klerikalcem menda ni nič na dobrem imenu. Vsaj tako pravi zadnja „Naša Moč“, ko očita socialno-demokratskim odbornikom in uslužbencem konsumnega društva, da so šli člana tega društva tožiti. Če imate klerikalci tako kosmato dušo, svobodno vam, ako se vam predbaciva nepoštenost. Mi pa hočemo našim članom natočiti čistega vina. § 3 društvenih pravil pravi, da se član, ki škoduje gmotnim in moralnim interesom zadruga, izključi iz društva. Capito!

Jesenški delavci — vsi v konsumno društvo za Jesenice in okolico! Svoji k svojim!

Iz Jesenic. Prijatelj F. Čebulj je izpustil v klerikalnem del. glasilu „Naša Moč“ svojo strelo na mojo glavo, ki pa mi ni niti lasu skrivila. On je kot kolovodja klerikalcev na Jesenicah močno navdahnjen katoliškega duha, ki pa močno diši po drugem duhu. Meni seveda iz ljubezni do bližnjega ne pripusti vest, da bi ne pokazal, kakšne so klerikalne hijene, ki niti mrtvim našim sodrugom ne prizanašajo, ker so sumničili nedavno umrlega sodr. Rabiča, da ni umrl kot socialni demokrat. Čebulj, povem vam na uho, ako bi imeli vi v klerikalni stranki le četrtino tako zvestih in značajnih pristašev kot je bil rajni Rabič kot član socialno-demokratske stranke, potem bi vam čestital. Zatoraj ne bo vaše osumljenje prav nič zaleglo. To pa menda tudi vi veste, da v nobenih pravilih ne stoji, da je kdo izključen iz socialno-demokratske stranke radi kateregakoli verskega obreda. Kar se pa mojega govora na sestanku livarjev tiče, vam rečem le to da pri tem vstrajam, razven da je tisti delavec bil menda mesto iz Vevč iz Medvod, kar pa vi bolje veste, ker je pred vami in menoj rekel, da je pri krščansko-socialni organizaciji in da sta bila o priliki shoda, na kojem ste vi govorili, skupaj in vas je prav po bratsko tikal. Ali morda ni res, gosp. Čebulj? Torej z lažjo, da je bil oni delavec socialni demokrat in z vašim izrekom, da ima laž kratke noge, ste sami sebe obsodili. Nadalje sem rekel na sestanku livarjev, da omenjenega delavca ni podpirala vaša kršč.-soc. org., kar je tudi res. In to je bistvo one točke, o kateri sem jaz govoril in označil kršč.-soc. stranko kot tako. Vas sem omenil le kot njenega predstavitelja. Ker pa že na široko omenjate, da ste mu dali osebno podporo in prenočišče, je vrsta na meni, da povem, da sem mu dal tudi jaz osebno podporo po

svoji moči, dasi ne kot krščanskemu socialnemu delavcu temveč kot gladnemu siromaku, ki ima številno in gladno družino doma in mu je požar tovarne uničil še ta borni košček kruha, ki ga je imel. Bistvo vašega napada v „Naši Moči“ je torej, da sem zbranim delavcem livarjem ta slučaj, kateri se je vršil pred mojimi očmi povedal in kot ponajveč pristašem vaše stranke pojasnil, kaj imajo v enakem slučaju najbrže pričakovati.

Ivan Staré.

V četrtek 4 avgusta smo ponesli k večnemu počitku našega vrliga nepozabnega sodruga Franca Rabiča. Nakopal si je bolezen v tovarni, od katere tudi ni več vstal. Rajni je bil star šele 29 let, od mladosti socialist, več let odbornik strokovne organizacije in zupšča vdovo z malim detetom. Organizacija mu je priredila lep pogreb z dvema vencema z rdečimi trakovi. Da bi se pač našel sodrug, ki bi bil njemu enak, si je mislil marsikdo. In res, še istega dne so se iz oddelka, kjer je delal, oglasili delavci za vstop v organizacijo. Tako je prav. Očetu rajnega kakor soprogi vdovi pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Podpisana se iskreno zahvaljujem cenjenim sodrugom, prijateljem in znancem za sočutje ob smrti soproga. Vsem dobrotnikom v livarskem oddelku za podporo v bolezni mojemu soprogu, kovinarski organizaciji za po umrlem prejetu bolniško in pogrebno podporo. Vsem iskrena hvala!

Katarina Rabič.

Gerentu Čebulju kaj slabo prede. Ta revež je ves v tožbah. Kar tri ali štiri tožbe ima. Sedaj ga je pa še tožil tovarniški uradnik g. Pongratz. Tudi ričet bo moral jesti pet dni, in sicer iz afere z okr. glavarjem. Nič ni pomagalo vse letanje okrog inštanc, tudi vsemogočni Šušteršič ni nič opravil, čeravno je vpil na shodu na Jesenicah, da je z Čebuljem vsa S. L. S. Kolo časa se suče, in Čebulj bo zopet kmalu pri šivanki in se spominjal na čase, ko so morali policisti na njegovo komando aretirati nedolžne ljudi.

Jesenškim klerikalcem v pojasnilo in sicer zato, ker jih fanatična in delavskemu združenju sovražna jeseniška duhovščina slepi s tem, da pri vsaki priliki označuje socialne demokrate kot brezverske in veri nevarne ljudi. Socialno-demokratska stranka ima že v svojem programu dovolj jasno povedano, da je vera privatna stvar, stvar posameznika, ki naj jo uredi kakor jo hoče. Pri nas delavec, ki vstopi v naše organizacije, ni

nikdar vprašan, ali imaš vero, ali ne, in tudi ni zaradi nje preganjan. Strokovno organiziran delavec je lahko veren kristjan, hodi lahko v cerkev, a nasprotno je pa tudi lahko neveren ateist, ker za vse to, kar človek veruje ali ne veruje, se stranka, oziroma organizacija, ne briga, ker ima dovolj drugih za delavstvo bolj važnih stvari, namreč: delavskemu ljudstvu pomagati do cenejega življenja, do politične in gospodarske moči, zločiti svetovnemu kapitalizmu moč, preustrojiti sedanjo človeško družbo tako, da ne bo na eni strani peščica bogatinov, med katerimi so seveda tudi veliki samostani in rimski papež, na drugi strani pa milijoni revežev, ki si morajo v potu svojega obraza služiti borni kruh. Izravnati človeško družbo, to hočemo, in pri tem nam je vseeno, ako v boju za enakost naletimo na Rothsilde ali pa na cerkev, ker je ona tudi velekapital. Milijoni in milijoni, ki jih je že izprešala iz ljudskih žuljev vesoljna cerkev in kopičenje kapitala v svrhu razkošnega življenja nekaterih višjih duhovnikov nam daje misliti, da niso nič boljši od židovskih velekapitalistov. Ali je to demokratično, socialno? Kristus ni imel prostora kamor bi položil svojo glavo, pa pogledjmo na naše duhovnike. Na Jesenicah imajo veliko krasno župnišče z vrtom, njivami, gozdovi in to za enega človeka, delavci pa moramo z družinami se potikati po smrdljivih luknjah, in še te drago plačevati. V nedeljah pa kaplan pridiguje o ponižnosti in potrpljenju. Vrag naj vzame tako potrpljenje! In ako človek o vsem tem premišlja in vidi, da bi bilo to vse lahko drugače, ako o tem kritizira, potem si pa brezverec. Nismo brezverci, ampak Kristusove vere verniki. Ljubiti svojega bližnjega, ne sejati prepir in razdor med reveže, ki je za njih izboljšanje tako eminentne važnosti. Ljubezni hočemo, ne sovraštva. Ako se socialna demokracija bojuje proti klerikalizmu, proti izrabljanju vere v politične namene, ima čisto prav, ne bojuje se pa proti veri, ki jo je oznanjeval Kristus. Nas, ki se bojujemo za pravico in svobodo, tlačijo in preganjajo ravno tisti, in ravno tako kakor so Kristusa, ki je oznanjeval pravico in ljubezen. Ni nobenega razločka. Kristusa so obsodili veliki duhovni, nas pa črtijo in preganjajo zopet duhovniki, tisti ljudje, ki se imenujejo božje namestnike in to zato, ker hočemo tudi pošteno živeti, ker hočemo pravico in svobodo, enakost in bratstvo. Kdo bo zmagal v tem boju je lahko

uganiti? Pravica mora zmagati, in tudi če krivico branijo in ščitijo duhovniki, saj so v Kristusovem času jo tudi branili. Delavci, premišlajte o tem, in videli boste, da ima socialna demokracija prav, ker se bori proti klerikalizmu, ne proti Kristusovi veri, ki jo le pači sedanji klerikalizem, da je prav zato na pravem mestu. Čeravno je v očeh in besedah današnje duhovščine brezverska.

Iz Tržiča.

31. julija so imeli klerikalci iz Tržiča v Rotah pri Žnidarju neko igro. Ta dan je namreč pri sv. Ani maša, po maši pa ples. Če je lepo vreme, pri e veli o ljudi skupaj. To priložnost so porabili klerikalci in priredili igro, češ, to bo ljudij in dohodkov, kar je glavno. Ali zmotili so se. Ljudstvo je šlo iz salona ven, ko so Jožefarji prišli pobirat vstopnino. Pobešenih glav so šli domov. Češ, danes smo se zmotili. Gregorc je bil posebno žalosten... Da, da... je že tako.

Papov je prišel 10. avgusta zopet v Tržič. Pravijo, da je melil v samoti za grehe svoje in svojih bližnjih.

Draginja. Meso v Tržiču je že tako drago, da se ga delavec komaj enkrat v nedeljo privošč. Ena kila stane 1 K 44 h. Mesarji vpijejo: živina je draga, zato je tako drago meso. Delavci pa trpé ponižao, češ, bo že na onem svetu bolje. Zdaj bi sicer tudi slepi lahko izprevideli, kako znajo klerikalci delati za ljudstvo — sevê, če bi slepci sploh bili zmožni, da bi izpregledali. Sedanja kruta draginja mesa je sad klerikalne politike.

S Štajerskega.

Trbovlje. Draginja pritiska v naše kraje tako, da človek kar z grozo premišlja, kaj bo. Zasluzek je majhen — vse pa drago. Delavci — ali ne čutite ravno sedaj nujne potrebe po čvrsti organizaciji, po krepki samopomoči. Naučite se kaj iz sedanjih slabih časov!

Hrastnik. V nedeljo, dne 21. avgusta t. l. se je vršil shod steklarjev v gostilni gospoda Ivana Dernovška z dnevnim redom: Predložitev zahtev. Sklenilo se je sledeče zahtevati in sicer 1. 14 dnevno plačo, 2. pripoznanje društvene posredovalnice za delo ter več drugih manjših reči. Na to je poročal sodrug Malovrh, o strokovnem gibanju in delavskemu položaju. Zahteve se bodo predložile centralni zvezi steklarjev, katera bode tud

obravnavala z direkcijsko steklarne. O končnem izidu bomo poročali.

Hrastnik. Ker se „Konsumno društvo rudarjev“ prav lepo razvija, ne da to miru nekaterim podrepanikom. Posebno nekateri menda ne morejo pozabiti dobrih uric, ki so jih vživali pod Koželovim vodstvom. Tako sta se dva teh gospodov nekega popoldne, ko sta šla precej vinjena mimo prodajalne domov, vstavila pred isto ter svojo jezo stresala z raznimi zaničljivimi klici, češ, socialisti so nam požrli konsum in druge take neslanosti. Ja, gospoda podporniška, socialisti so prevzeli že skoraj od Vas snedeni konsum in so ga z velikim trdom in delom spravili zopet v red. Da Vas to boli, vam radi verjamemo, kajti še naši potomci se bodo povpraševali, je li bilo mogoče, da so hoteli razni delavci, konsumno društvo uničiti ter tako izročili na milost in nemilost vse delavstvo kapitalizmu tudi v gospodarskem oziru. S ponosom pa bodo morali konstatirati, da so bili že v istem času tudi zavedni rudarji-socialisti, ki so rešili to delavsko trdnjavo. Marsikateri izmed podpornikov je tudi v raznih slovenskih narodnih društvih, ter se s ponosom trka na prsa, češ, da dela za slovenski narod. Vprašamo pa: je li bilo to delo tudi delo za slovenski narod, ko ste naravnost hoteli izročiti delavsko konsumno društvo nemškemu podjetniku. Le hvaležni bodite, da je ostala ta trdnjava v poštenih delavskih rokah. Vam, delavci, katerim še bije srce za delavsko stvar in kateri imate čut za prospeh delavcev, kličemo: pristopite k vašemu lastnemu zavodu in ne poslušajte breznačajnejšev, ki so pozabili že na vse, kar je prav in pravično.

Hrastnik. Ob zapisu v ljudsko šolo, polagam staršem na srce, naj svoje otroke pošljejo v tako šolo, kjer se bodo poučevali v jeziku, ki ga bodo tudi umeli, tako, da pojdejo z veseljem v šolo, ne pa z žalostjo.

Loka pri Zidanem Mostu. V zadnji številki „Napreja“ smo brali o občinskem odboru in zopet smo imeli čast, da smo slišali, kaj se je sklepalo na zadnji seji 3. avgusta 1910. Sklicani odbor je imel nalogo, da se pogovori ali se dá stara šola cerkvi ali ne, no, in kaj smo slišali. 14 glasov je bilo proti in 4 pa zato. Glasovalo se je imenitno. Kakor nam je že znano, se je gospod Kajtna najbolj vlekel zanjo; rekel je, da je bila tista šola že nekdanja last cerkve in da je zelo po-

trebno, da se da zopet cerkvi nazaj, ker jo nujno potrebuje. Oglasil se je k besedi tudi g. Koren, pa v drugem smislu. Rekel je, da je potrebno, da se šola dovoli cerkvi, ker se ne ve, kaj bode novi odbor naredil čez tri leta; mogoče da oni ne bodo hoteli o tem nič vedeti ter bodo hišo na dražbi prodali in cerkev ne dobi več hiše v last. Čudno se nam zdi, da ti gospodje že sedaj občutijo, da jim za prihodnje volitve nevarnost preti in da ne bodo mogli več delati, kar bi hoteli. Dosedaj se je samo tisto naredilo, kar je gospodu župniku ugajalo, vse druge, kar so drugi govorili, je bilo nič. Najbolj nas je razveselilo, ko smo slišali, da g. župnik ni hotel glasovati, samo čakal je, kakšen bode izid. Ali koj, ko je slišal, da je večina proti, mu je vzrastel greben in nahrulil je celi odbor, da se jim lepo zahvali, posebno pa domačim farmanom. Rekel je: za veliko veliko let ste zavlekli celo stvar, da nemoremo še plane narediti za novo cerkev. Najbolj imenitno je pa bilo, ko je g. župnik rekel, da se mu je predbacivalo, da je šolski svet prisilil, da je moral za cerkev glasovati. Na to pokaže občinski odbornik M. na g. občinskega odbornika I.: „Ali je resnica ali ne?“ I. vstane in reče: „Resnica je, gospod župnik me je prisilil, da sem glasoval „za“ na zadnji šolski seji.“ Gospod župnik, bled ko zid od jeze, vzame klobuk in smukne skozi vrata domov. Gosp. župnik, mi vam čisto odkritosrčno povemo, in tu imate tudi dokaz, da vas lastni pristaši zapuščajo, ker so vas spoznali, da ste mislili kar zahrbtno si staro šolo pridobiti, pa žali Bog, zastonj ste na medvedovo kožo pili, vam je medved ušel. Gospod župnik, mi vam pa tako povemo, da smo davkoplačevalci mi in da je šola občinska last. Imamo preveliko dolgov v občini, da bi vam kar hiše darovali; ali ne? Kaj drugega bi vam svetovali. Gospod Kajtna, podomače Mežnar, vam lahko svoje podari, ker nima nič otrok in ker se sploh tako močno zanjo poganja (namreč za staro šolo), da bi se cerkvi dala; tam vam pa ne bomo nič nasprotovali, samo paziti morate, da se vam g. Kajtna ne bode poprej oženil. Mi občani si bomo pa tudi tiste štiri gospode odbornike dobro zapomnili za prihodnje volitve, posebno pa g. Korena, ki je že čisto mislil, da sedi na županovem stolu. Tukaj imate, volilci, sedaj lep zgled, da se boste vedeli ravnati pri drugih občinskih volitvah. Tako je bilo. Mi pa pravimo in vsem zavednim občinskim odbornikom polagamo na srca: Bodite „strajni in nepustite se komandirati od drugih. Davkoplačevalci

ste vi in vaša dolžnost je, občinstvo podpirati pa ne izkoriščati, kakor sta hotela g. Kajtna in Koren in še dva druga odbornika. Občani.

Zidani most. Sempatja tarnajo naši sotrpini, delavci in uslužbenci, kako drago je. Seveda je to res, in nujno je treba pomoči — ali, kje je pomoč? V samopomoči se jo najde. Drugod se snujejo konsumna društva, ki dobro uspevajo — pri nas pa? Razmislijajmo o tem!

Liberalci — med seboj!

Na Kranjskem se koljejo liberalci — stari in mladi med seboj. «Slov. Narod» psuje mladino, «Jutro» pa zabavlja čez starine, posebno čez dr. Tavčarja in dr. Trillerja. Glavni povod bitke je bila nepotrdiva ljubljanskega župana I. Hribarja. Bitka med mladimi in starimi je za nas interesantna zato, ker potrjuje naše trditve. Dr. Tavčar v «Narodu» očita mladim, da se niso nikoli nič naredili, da so bili le vneti za dobra korita (misli namreč na Ribnikarja, dr. Žerjavo ter na dr. Oražna, ki je prodal Nemcem svojo «narodno pivovarno») ter pripoveduje, da bo moral še dolgo gove za Narodno delavsko organizacijo plačevati, ki je plod mladincev... 500 kronic pojde! Ribnikarja pa dr. Tavčar celo pri sednji toži.

Volitev v Beli Krajini.

Na mesto odstopivšega poslanca Šukljeta kandidirata v Beli Krajini za klerikalce prof. Jarc, za liberalce — idrijski dež. poslanec Eng. Gangl.

Zagrebski
Franck
kot lovarniško znamko
priporočujemo kot priznani **najboljši** pridatek za kavo!
Sl. zagan 71655, 7167

20 do 50 K na dan

lahko vsakdo zasluži z razpečevanjem novega predmeta, ki se rabi v vsaki hiši. Pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 30 vin. in svoj naslov.

Izvozna hiša „Samson“, Idrija

Ceno češko posteljno perje!

5 kg. novega oskubenega K 9.60
boljše K 12.—, belo, mehko oskubljeno K 18.— do K 24.—, snežno-belo, oskubljeno K 30.— do K 36.— Pošilja franko po povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo poštni stroški.

Benedikt Sachsel, Lobes 860 pri Plznju, Češko

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster
Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Varujte se

ponaredb!

Slaba pljača
želodec mori,

pa zdrave in bolne krepi.

Želodčni likér „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: »Tri jelke«. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Anton Bajec

== umetni in trgovski vrtnar ==
v Ljubljani :: Pod frančo.

Cvetlični salon izdeluje šopke, vence s trakovi.

Vrtnarija na Karlovski cesti 2.
: Zunanja naročila točna.

Naročajte in širite naš list!

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernova ulica štev. 9

priporočata v največji izberi po najnižjih cenah

obleke za gopode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Kmečko - delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: p. Sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po cenah je vprašati v prodajalni Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, Vodmat, Bohoričeva ulica.

Edina

KOLINSKA KAVINA PRIMES

je
najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Sodrug! Delavci! Vsi v organizacijo!!

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovešimi brzoparaiki z dvema vrtenicama, električno razsvetlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz v Ljubljani,
Kolodvorska ulica šte. 26

